

Mi az a Hídépítés?

A Hídépítés név, az EU által finanszírozott projekt elnevezése, amelynek célja létrehozni egy beavatkozási programot a sértettekért és a bűnelkövetőkért. Információ a projektről a honlapon megtalálható: <http://restorative-justice.eu/bb>

A Hídépítés program egy csoportba egyesíti a bűncselekmények sértetteinek csoportját az elkövetők csoportjával a "helyreállító párbeszédért" és a tanuláért. Az sértettek lehetőséget kapnak, hogy „független” elkövetőkkel találkozzanak, és elmondják, hogy a jogsértő magatartás milyen hatással van az életükre. A bűncselekmények áldozatainak ez egy olyan lehetőség, ahol megosztják egymással tapasztalataikat az áldozattá válásról, elmondják történeteiket arról, hogyan érintette az elkövetett bűncselekmény őket, és annak hatásait az életükre, tapasztalnak egyfajta bocsánatkérést, konstruktív párbeszédet folytathatnak elkövetőkkel, helyreállítást és a gyógyítást, és érzelmi támogatást tapasztalnak meg. Az elkövetők, akik részt vesznek a programban, esélyt kapnak arra, hogy megértsék, a jogsértő magatartásuk hogyan befolyásol másokat, nagyobb empátiát gyakorolnak a bűncselekmények áldozatai felé, valamint új perspektívában lássák a múltbeli viselkedésüket. Így elgondolkozhatnak arról, hogy az olyan értékek, mint a tisztelet, az empátia és a felelősségvállalás milyen szerepet játszhatnak az életükben. Végül lehetőséget kapnak arra, hogy a múltbeli cselekedetüket szimbolikusan jóvátegyék.

A Hídépítés program háttere és jellemzői

A Hídépítés projekt, amely hét európai országban a Prison Fellowship szervezetek és intézmények közötti együttműködésében (a Cseh Köztársaság, Németország, Magyarország, Olaszország, Hollandia, Portugália, és Spanyolország) és két kutatást végző szervezet közreműködésével (a University Hull, a brit és a Makám kutatás, Ausztria) valósul meg. A projekt által annak érdekében jött létre, hogy fejlessze és alakítsa a Sycamor Tree Project® (STP)-et, tegye Európa-szerte használhatóvá. A következőkben röviden bemutatjuk a Prison Fellowship szervezetet és a Sycamor Tree (STP) programot, majd ismertetjük, hogyan alkalmazza mindezt a Hídépítés projekt.

Prison Fellowship

A Prison Fellowship mozgalmat 1976-ban alapította Charles Colson, miután a Watergate bűncselekményért kapott büntetését letöltötte, és szabadult a börtönből.^[1] A börtönben töltött idő alatt, Colson felismerte a keresztény tanú fontosságát a börtönökben, és szabadulása után létrehozta a Prison Fellowship szervezetet az USA-ban. Ez lett az alapja egy világméretű szervezetnek, a Prison Fellowship International (PFI) szervezetnek. Ma 125 országban van tagszervezete, és a PFI a legjelentősebb egyesülete a keresztény szolgálatoknak, melyek a büntető igazságszolgáltatás területén működnek. Megkülönböztető jellemzője a PFI szervezeteknek, hogy jelentős a hangsúlyt fektetnek az imádság és a gyakorlati tevékenységekre - például a látogatják és támogatják az elítélteket és azok a családját, és jogsegély és helyreállító igazságszolgáltatás programokat szerveznek -, hogy igazságot és gyógyulást szolgáltassanak válaszul a bűnözésre.

A Sycamor Tree projekt®

PFI kifejlesztette a STP-t 1996-ban, a Zakeusról elnevezett bibliai történetet alapján.^[2] A programot kipróbálták az Egyesült Államokban, Angliában és Walesben, és Új-Zélandon 1997-ben. Az elkészített kézikönyvet 1998-ban tették közzé.

STP 34 országban minden kontinensen futott a Prison Fellowship által képzett önkéntesek és a kiscsoport vezetők segítségével. STP általában 6-8, egyenként 2-3 órás ülésből állt.

A különböző országokban két fő módja volt az STP megvalósításnak: (1) az egyenlő számban vettek részt elkövetők és áldozatok a teljes kurzus alatt, valamint (2) az elkövető-orientált,

amelyben sértettek számára ismertették a tanfolyamot, de amelyben a sértettek csak néhány ülésen vettek részt.

STP célkitűzése, hogy a részt vevő sértettek és elkövetők igényeinek egyaránt megfeleljen a program. Tekintettel a fogvatartottakra, a célok között szerepel: ösztönzi őket, hogy vállaljanak felelősséget tetteikért; lehetővé tenni számukra, hogy fejlesszék az áldozat felé a tudatosságot és az empátiát; lehetővé tenni számukra, hogy megtapasztalják a gyónás, a bűnbánat, a megbocsátás és a megbékélés által a bűncselekmények feldolgozását; és, hogy segítsen nekik a részt venni a jelképes jóvátételi cselekményben.

Tekintettel a sértettekre a program céljai közé tartozik, hogy segítse a sértetteket abban, hogy kérdéseikre választ kapjanak, mivel bűncselekmény követtek el ellenük; kapjanak egy esélyt, hogy a történeteiket elmondják, és elkezdődhessen egy gyógyulási folyamat; segítse őket, tájékozottabbá válni a bűnözés, bűnözők, és helyreállító igazságszolgáltatás témakörében; tegye lehetővé számukra, hogy az elkövetők felelősséget vállaljanak a velük szemben elkövetett sértő magatartásukért; megkönnyítse számukra a feldolgozást, annak érdekében, hogy pozitív és hasznos eredményt hozzanak ki a káros tapasztalatból, amit a bűnözés okozott nekik; és segítse őket egyfajta lezárásban, hogy a megbocsátáson keresztül eljussanak a megbékélésre.

PFI lehetővé teszi, annak tagszervezetei számára, hogy alkalmazzák az STP programot adaptálva, feltéve, hogy a felülvizsgált változat továbbra is tartalmazza a hét alapvető elemet:

1. A sértettek és a bűnelkövetők találkoznak, hogy megvitassák a bűnelkövetés hatását, és megosztják személyes történeteiket.
2. A résztvevők megvitatják a bűnelkövetés, a felelősség/elszámoltathatóság, a gyónás, a bűnbánat és a megbékélés hatását.
3. Keresztény trénerek segítik a csoportmunkát, mint egy támogató közösség, akik gondoskodnak a résztvevők érdekében a szabályok betartatásán, ami az egymás tiszteletben tartása, az egyenlőség, a titoktartás, az aktív részvétel, mások meghallgatása.
4. Tanulás nagyrészt irányított kiscsoportos beszélgetéseken keresztül történik, amelyben minden résztvevő számára megengedett, hogy megossza a gondolatait és erre ösztönzik is őket.
5. Az elítélt résztvevőket felkérjük, hogy szimbolikus jóvátételi cselekedetet vigyenek véghez a kárpótlás érdekében a program végén.
6. A program végén egy nyilvános ünnep van, amely során a sértett és bűnelkövető résztvevők megosztják egymással, mit tanultak és tapasztaltak a kurzus során.
7. A program a bibliai elveken alapul.^[3]

Helyreállító igazságszolgáltatás

A helyreállító igazságszolgáltatás gondolkodásmódja jellemzi STP- és Hídépítés programot. A Helyreállító igazságszolgáltatás jellegzetes szempontból tekint és reagál a bűnözésre. Ősi gyökerei vannak a gondolkodásmódnak, amelyből a kortárs helyreállító igazságszolgáltatás mozgalom alakult ki az 1970-es években. 1990 óta növekszik az érdeklődés, és ma büntető igazságszolgáltatási rendszerek a világ minden táján kísérleteznek a helyreállító igazságszolgáltatás módszer alkalmazásával.

A büntető igazságszolgáltatás a legjobb hatást akkor éri el, ha nem egyszerűen bünteti az elkövetőt, hanem ösztönzi és segíti a bűnelkövetőt, hogy megértse és helyreállítsa a károkat és rendezze az emberi kapcsolatokat.^[4]

Helyreállító párbeszéd

A kulcs eszme a helyreállító igazságszolgáltatás mozgalomban, hogy egy hatékony módszer a cél elérésében a bűncselekmény által okozott károk javítás érdekében folytatott helyreállító

párbeszéd.^[5] A helyreállító párbeszéd az elkövetők és a sértettek a konferencia körben szemtől-szembe a facilitált megbeszélésen vesznek részt, ahol a kárt amit az elkövető okozott felfedik, és megvitatják, mit lehet tenni, hogy a kárt helyrehozzák. A hangsúly párbeszéden van, a sértettek és az elkövetők, maguk döntenek ezekben a kérdésekben, támaszkodva a szakértők és a szakemberek segítségére, hogy válaszokat és megoldásokat találjanak. A helyreállító párbeszéd fő célja, hogy lehetővé tesz elkövetők és áldozatok számára, hogy közös értelmezésre és megállapodásra jussanak arról, hogyan lehet jóvá tenni a kárt.

Hídépítés

Az STP egy bűnözésre adott válasz, amely jelentős lehetőség az igazságosság és a gyógyulás elősegítésére. A Hídépítés projekt alapja az elképzelés, hogy Európa-szerte kibontakoztassa az STP potenciált. Ennek elérése érdekében a Hídépítés projekt az STP alap gondolatait alkalmazza néhány jelentős módosítással. Különösen:

- A Hídépítés program magában foglalja a tudományos kutatást. Kezdetől fogva a Hídépítés projekt gyakorlati fejlesztését a helyreállító igazságszolgáltatás és az áldozattá válás korszerű ismeretei formálták és informálták, a jellegzetes értékelési célok azon faktorok azonosítását, melyek segíthetik, vagy akadályozhatják a Hídépítés program sikeres végrehajtását.^[6]
- A különös aggály volt a Hídépítés fejlesztésekor, hogy a program olyan előnyös legyen a részt vevő áldozatoknak, mint az elkövetőknek. Ezért a program alapja az a tudás hogy az ilyen beavatkozásokba, hogyan vonjuk be a sértetteket, mik a sértettek szükségletei, hogyan alakulhat legjobban a találkozás.
- Hídépítés úgy tervezték, hogy megvalósítható több beállításban, börtönön kívül és belül egyaránt.

Mi az a Hídépítés?

A Hídépítés név, az EU által finanszírozott projekt elnevezése, amelynek célja létrehozni egy beavatkozási programot a sértettekért és a bűnelkövetőkért. Információ a projektről a honlapon megtalálható: <http://restorative-justice.eu/bb>

A Hídépítés program egy csoportba egyesíti a bűncselekmények sértetteinek csoportját az elkövetők csoportjával a "helyreállító párbeszédért" és a tanulásért. Az sértettek lehetőséget kapnak, hogy „független” elkövetőkkel találkozzanak, és elmondják, hogy a jogsértő magatartás milyen hatással van az életükre. A bűncselekmények áldozatainak ez egy olyan lehetőség, ahol megosztják egymással tapasztalataikat az áldozattá válásról, elmondják történeteiket arról, hogyan érintette az elkövetett bűncselekmény őket, és annak hatásait az életükre, tapasztalnak egyfajta bocsánatkérést, konstruktív párbeszédet folytathatnak elkövetőkkel, helyreállítást és a gyógyítást, és érzelmi támogatást tapasztalnak meg. Az elkövetők, akik részt vesznek a programban, esélyt kapnak arra, hogy megértsék, a jogsértő magatartásuk hogyan befolyásol másokat, nagyobb empátiát gyakorolnak a bűncselekmények áldozatai felé, valamint új perspektívában lássák a múltbeli viselkedésüket. Így elgondolkozhatnak arról, hogy az olyan értékek, mint a tisztelet, az empátia és a felelősségvállalás milyen szerepet játszhatnak az életükben. Végül lehetőséget kapnak arra, hogy a múltbeli cselekedetüket szimbolikusan jóvátegyék.

A Hídépítés program háttere és jellemzői

A Hídépítés projekt, amely hét európai országban a Prison Fellowship szervezetek és intézmények közötti együttműködésében (a Cseh Köztársaság, Németország, Magyarország, Olaszország, Hollandia, Portugália, és Spanyolország) és két kutatást végző szervezet közreműködésével (a University Hull, a brit és a Makám kutatás, Ausztria) valósul meg. A projekt által annak érdekében jött létre, hogy fejlessze és alakítsa a Sycamor Tree Project® (STP)-et,

tegye Európa-szerte használhatóvá. A következőkben röviden bemutatjuk a Prison Fellowship szervezetet és a Sycamor Tree (STP) programot, majd ismertetjük, hogyan alkalmazza mindezt a Hídépítés project.

Prison Fellowship

A Prison Fellowship mozgalmat 1976-ban alapította Charles Colson, miután a Watergate bűncselekményért kapott büntetését letöltötte, és szabadult a börtönből.^[1] A börtönben töltött idő alatt, Colson felismerte a keresztény tanú fontosságát a börtönökben, és szabadulása után létrehozta a Prison Fellowship szervezetet az USA-ban. Ez lett az alapja egy világméretű szervezetnek, a Prison Fellowship International (PFI) szervezetnek. Ma 125 országban van tagszervezete, és a PFI a legjelentősebb egyesülete a keresztény szolgálatoknak, melyek a büntető igazságszolgáltatás területén működnek. Megkülönböztető jellemzője a PFI szervezeteknek, hogy jelentős a hangsúlyt fektetnek az imádság és a gyakorlati tevékenységekre - például a látogatják és támogatják az elítélteket és azok a családját, és jogsegély és helyreállító igazságszolgáltatás programokat szerveznek -, hogy igazságot és gyógyulást szolgáltatassanak válaszul a bűnözésre.

A Sycamor Tree projekt®

PFI kifejlesztette a STP-t 1996-ban, a Zakeusról elnevezett bibliai történetet alapján.^[2] A programot kipróbálták az Egyesült Államokban, Angliában és Walesben, és Új-Zélandon 1997-ben. Az elkészített kézikönyvet 1998-ban tették közzé.

STP 34 országban minden kontinensen futott a Prison Fellowship által képzett önkéntesek és a kiscsoport vezetőik segítségével. STP általában 6-8, egyenként 2-3 órás ülésből állt.

A különböző országokban két fő módja volt az STP megvalósításnak: (1) az egyenlő számban vettek részt elkövetők és áldozatok a teljes kurzus alatt, valamint (2) az elkövető-orientált, amelyben sértettek számára ismertették a tanfolyamot, de amelyben a sértettek csak néhány ülésen vettek részt.

STP célkitűzése, hogy a részt vevő sértettek és elkövetők igényeinek egyaránt megfeleljen a program. Tekintettel a fogvatartottakra, a célok között szerepel: ösztönzi őket, hogy vállaljanak felelősséget tetteikért; lehetővé tenni számukra, hogy fejlesszék az áldozat felé a tudatosságot és az empátiát; lehetővé tenni számukra, hogy megtapasztalják a gyónás, a bűnbánat, a megbocsátás és a megbékélés által a bűncselekmények feldolgozását; és, hogy segítsen nekik a részt venni a jelképes jóvátételi cselekményben.

Tekintettel a sértettekre a program céljai közé tartozik, hogy segítse a sértetteket abban, hogy kérdéseikre választ kapjanak, mivel bűncselekmény követtek el ellenük; kapjanak egy esélyt, hogy a történeteiket elmondják, és elkezdődhessen egy gyógyulási folyamat; segítse őket, tájékozottabbá válni a bűnözés, bűnözők, és helyreállító igazságszolgáltatás témakörében; tegye lehetővé számukra, hogy az elkövetők felelősséget vállaljanak a velük szemben elkövetett sértő magatartásukért; megkönnyítse számukra a feldolgozást, annak érdekében, hogy pozitív és hasznos eredményt hozzanak ki a káros tapasztalatból, amit a bűnözés okozott nekik; és segítse őket egyfajta lezárásban, hogy a megbocsátáson keresztül eljussanak a megbékélésre.

PFI lehetővé teszi, annak tagszervezetei számára, hogy alkalmazzák az STP programot adaptálva, feltéve, hogy a felülvizsgált változat továbbra is tartalmazza a hét alapvető elemet:

8. A sértettek és a bűnelkövetők találkoznak, hogy megvitassák a bűnelkövetés hatását, és megosztják személyes történeteiket.
9. A résztvevők megvitatják a bűnelkövetés, a felelősség/elszámoltathatóság, a gyónás, a bűnbánat és a megbékélés hatását.

10. Keresztény trénerok segítik a csoportmunkát, mint egy támogató közösség, akik gondoskodnak a résztvevők érdekében a szabályok betartatásán, ami az egymás tiszteletben tartása, az egyenlőség, a titoktartás, az aktív részvétel, mások meghallgatása.
11. Tanulás nagyrészt irányított kiscsoportos beszélgetéseken keresztül történik, amelyben minden résztvevő számára megengedett, hogy megossza a gondolatait és erre ösztönzik is őket.
12. Az elítélt résztvevőket felkérjük, hogy szimbolikus jóvátételi cselekedetet vigyenek véghez a kárpótlás érdekében a program végén.
13. A program végén egy nyilvános ünnep van, amely során a sértett és bűnelkövető résztvevők megosztják egymással, mit tanultak és tapasztaltak a kurzus során.
14. A program a bibliai elveken alapul.^[3]

Helyreállító igazságszolgáltatás

A helyreállító igazságszolgáltatás gondolkodásmódja jellemzi STP- és Hídépítés programot. A Helyreállító igazságszolgáltatás jellegzetes szempontból tekint és reagál a bűnözésre. Ősi gyökerei vannak a gondolkodásmódnak, amelyből a kortárs helyreállító igazságszolgáltatás mozgalom alakult ki az 1970-es években. 1990 óta növekszik az érdeklődés, és ma büntető igazságszolgáltatási rendszerek a világ minden táján kísérleteznek a helyreállító igazságszolgáltatás módszer alkalmazásával.

A büntető igazságszolgáltatás a legjobb hatást akkor éri el, ha nem egyszerűen bünteti az elkövetőt, hanem ösztönzi és segíti a bűnelkövetőt, hogy megértse és helyreállítsa a károkat és rendezze az emberi kapcsolatokat.^[4]

Helyreállító párbeszéd

A kulcs eszme a helyreállító igazságszolgáltatás mozgalomban, hogy egy hatékony módszer a cél elérésében a bűncselekmény által okozott károk javítás érdekében folytatott helyreállító párbeszéd.^[5] A helyreállító párbeszéd az elkövetők és a sértettek a konferencia körben szemtől-szembe a facilitált megbeszélésen vesznek részt, ahol a kárt amit az elkövető okozott felfedik, és megvitatják, mit lehet tenni, hogy a kárt helyrehozzák. A hangsúly párbeszéden van, a sértettek és az elkövetők, maguk döntenek ezekben a kérdésekben, támaszkodva a szakértők és a szakemberek segítségére, hogy válaszokat és megoldásokat találjanak. A helyreállító párbeszéd fő célja, hogy lehetővé tesz az elkövetők és áldozatok számára, hogy közös értelmezésre és megállapodásra jussanak arról, hogyan lehet jóvá tenni a kárt.

Hídépítés

Az STP egy bűnözésre adott válasz, amely jelentős lehetőség az igazságosság és a gyógyulás elősegítésére. A Hídépítés projekt alapja az elképzelés, hogy Európa-szerte kibontakoztassa az STP potenciált. Ennek elérése érdekében a Hídépítés projekt az STP alap gondolatait alkalmazza néhány jelentős módosítással. Különösen:

- A Hídépítés program magában foglalja a tudományos kutatást. Kezdetől fogva a Hídépítés projekt gyakorlati fejlesztését a helyreállító igazságszolgáltatás és az áldozattá válás korszerű ismeretei formálták és informálták, a jellegzetes értékelési célok azon faktorok azonosítását, melyek segíthetik, vagy akadályozhatják a Hídépítés program sikeres végrehajtását.^[6]
- A különös aggály volt a Hídépítés fejlesztésekor, hogy a program olyan előnyös legyen a részt vevő áldozatoknak, mint az elkövetőknek. Ezért a program alapja az a tudás hogy az ilyen beavatkozásokba, hogyan vonjuk be a sértetteket, mik a sértettek szükségletei, hogyan alakulhat legjobban a találkozás.

- Hídépítés úgy tervezték, hogy megvalósítható több beállításban, börtönön kívül és belül egyaránt.

A Hídépítés program áttekintése

Helyreállító igazságszolgáltatás^[8]

A büntetési rendszerek a jog szerinti igazságszolgáltatásra törekednek. Igyekeznek kiróni az arányos büntetést a törvénysértőkre, valamennyi polgárt azonos mértékkel mérve, és a gyanúsítottak és a bűnözők jogait tiszteletben tartva. A büntetés végrehajtása során is igyekeznek a büntetőjog előrettekintő céloknak megfelelni, mint a további bűnelkövetés lehetőségének csökkentése és az elrettentéssel az elkövetés iránti vágy csökkentése. Amennyire sikerül ezeket a feladatokat teljesíteni, annyira értékes társadalmi funkciót tölt be a büntetési rendszer: a büntetőeljárás egy értelmes válaszadás a bűncselekményre, és a nagyobb biztonság megteremtője.

Különböző okok miatt a legtöbb büntető igazságszolgáltatási rendszer csak részben teljesíti ezeket a feladatokat. Azonban még ha tökéletesen működik is, továbbra is csak néhány büntetőjogi szabály megszegése által felmerült igénynek felel meg. A büntetőeljárás sok testi, lelki, pénzügyi és társadalmi kárt okoz a sértetteknek (közvetve és közvetlen). Ezzel a *bizalom* sérül, mely a társadalomban, az emberek közötti egészséges társadalmi kapcsolathoz szükséges. Vitatható ugyan, de még az elkövetők is gyakran sérülnek az eljárás során (függetlenül attól, hogy elítélték és büntetik). Ha az embert érintő büntetőeljárás által tapasztalható a jog érvényesülése és gyógyító hatása, a társadalom válasza a bűnözésre túl terjed a jogi igazságosság kiszolgáltatásán. Ezen kívül erőfeszítéseket kell tenni, hogy helyrehozza a bűncselekménnyel okozott "szélesebb kárt".

Felismerve ezt az igényt egy hatalmas társadalmi mozgalom indult az elmúlt évtizedekben a *helyreállító igazságszolgáltatás* gyakorlatának alkalmazása érdekében a bűncselekmény, a törvényszegésre adott válaszul. A helyreállító igazságszolgáltatás alapelve, hogy társadalmi prioritásnak kell lennie a büntetés utóhatásaként a bűncselekmény által okozott kár megjavítása. Egy másik fontos gondolat, hogy a legjobb ennek elérésére az összes bűncselekmény által érintett fél részvételével szemtől-szembe találkozó megvalósítása, ahol közösen döntenek el, hogyan kezelik a sérelmek következményeit és a jövőben várható hatásait.

A gyakorlatban a helyreállító igazságszolgáltatás különböző formákban jelenik meg. A legfejlettebbek a sértett és elkövető közötti közvetítés, a mediáció és a "konferencia" módszerek alkalmazása, amelyen a bűncselekmény által közvetlenül érintett emberek egy csoportja vesz részt, facilitátor által vezetett ülésen (ideális esetben intenzív előkészítést követően). A részt vevők elmondják mi történt a bűncselekmény elkövetése kapcsán, és döntenek a bűncselekmény kezeléséről, a hangsúlyt az érzelmek kifejezésére és károk helyreállítására helyezik. A helyreállító igazságszolgáltatást érintő büntető politikai diskurzus a mediáció és konferencia módszerek alkalmazására összpontosított. Azonban tapasztalataink szerint a bűncselekmény által érintett személyek számára számos más formát ölthet. Ezek egyike a Sycamor Tree Project® (STP).^[9]

A Sycamor Tree Project® – a Hídépítés koncepció alapja

A Hídépítés program alapja a meglévő Sycamore Tree projekt koncepciója. A Prison Fellowship International a globális szervezet, amely a helyreállító igazságszolgáltatás programot nyújtotta. Tagszervezetei kezdetben úgy tervezték, hogy a program megvalósítható a börtönökben, az elkövetők, a sértettek és az önkéntesek csoportjai számára. Az STP program mindig arra helyezte a hangsúlyt, hogy a tényleges áldozatok a helyreállító igazságszolgáltatás folyamatban részt vegyenek, bár a részt vevő érintett áldozatok száma változó volt a világ különböző részein. Valószínűleg hasznos tudni azt, hogy ez az eltérés ad egy folytonosságot. Az egyik szélsőség,

hogy egy áldozat szerepel egy szekcióban a kurzus során. A másik végletben egyenlő számú elkövetők és sértettek vannak jelen, úgy hogy a sértettek számára több belépési lehetőség van több szekcióban. (Mint látni fogjuk, a Hídépítés program törekvése az, hogy ez utóbbi gyakorlat legyen kiindulási pontként/célként a folytonosság része).

Bár STP programok sokfélék azok megvalósításában, mindegyikben azonos a központi struktúra, összpontosítva elkövetők esetében arra, hogy tudjon meg többet a bűnözés hatásáról, azokról, akiknek az életét érintette, és fókuszba helyezte a sértettek segítségét. STP segítségével az elkövetők a tetteikért való felelősségvállalást tanulhatták meg és lépéseket tehettek a bűncselekmény által okozott károk helyreállítására. Az STP program fő témái a következők:

- Helyreállító igazságszolgáltatás – bevezetés
- Mi a bűncselekmény, és kiket érintett és érint
- Felelősségvállalás
- Vallomás
- A megbocsátás és a megbékélés
- Jóvátétel (szimbolikus)

Az STP program során sértettek (aki nem egy áldozat-ból akármiből az elkövetők, akik részt vesznek) jön hogy a bűncselekményt követő érzelmek és a helyzetre vonatkozó személyes tapasztalatait megosztani.

Kutatást végzett a résztvevőkkel, a BB projekt megállapította, hogy a SÉRTETT története az úgy tűnik, hogy egy hatékony módja annak, hogy az elkövető felismeri és megéri a tényleges hatását az bűncselekménynek.

A kutatás azt is kimutatta, hogy a megosztás sokat jelentett az érintett áldozatok számára is. Megállapították, hogy közben STP programok áldozatai gyakran úgy érzik, ez volt az első alkalom, hogy esélyük kaptak arra, hogy beszéljenek elkövetőkkel, és hallassák a hangjukat, a büntető igazságszolgáltatási rendszerben. Évek alatt a STP áldozatai gyakran számoltak be arról, hogy a program segített nekik elengedni sok negatív érzést. Ennek érdekében elengedhetetlen, hogy az elkövetők hajlandóak legyenek meghallgatni őket, és kimondják, sajnálják azt, ami történt. A személyes élettapasztalatok elmondása által az elkövető szembesül azzal, hogy emberek számára okozott sérelmeket.

Hajlamosak vagyunk az elkövetőről egy sztereotíp képet alkotni, a személyes találkozás elhalványítja és humanizálja a képet. A BB projekt keretében STP után végzett vizsgálatok hangsúlyozzák az állítást, a gyógyulás gyakran olyan erős, hogy az áldozat többé nem érzi magát áldozatnak, és tovább akar lépni.

Hídépítés

Hídépítés egy olyan projekt, amely arra törekszik, fejlessze tovább a STP projektet annak érdekében, hogy több és jobb lehetőségeket teremtsenek az áldozatok és elkövetők közötti helyreállító párbeszédnek. Hídépítés arra törekszik, hogy a büntetőjogi rendszerben lehetőséget teremtsen az áldozatoknak, hogy hallassák a hangjukat, hogy megosszák személyes tapasztalataikat. Hídépítés, a STP egyike az alapító ötletét hangsúlyozta: áldozat nem csupán azt jelenti, hogy elérje az elkövetőt, annak érdekében, hogy segítse őket abban hogy empatikusabbá váljanak a sértettekkel szemben. Inkább olyan embereket vonnak be sértettként, akik érdemesnek tartják magukat arra, hogy lehetőséget kapjanak, és részt vegyenek a helyreállító folyamatban. Hídépítés áldozatok számára kínálnak lehetőséget, hogy dolgozzanak a helyreállításon és a megbékélésen. Sok múltbéli STP program tapasztalata alapján, a reméljük, hogy a Hídépítés hozzájárul a sértettek jólétéhez, és az ő szemszögéből a gyógyult és jobb élethez. A kutatás alátámasztja, hogy a BB projekt törekszik annak meghatározására, hogyan és milyen mértékben következik be a sértettek gyógyulása. Azt is várjuk, hogy a gyógyulás érdekében jó lehetőség a

helyreállító párbeszéd megvalósítása a sértettek és elkövetők között, de lehet alkalmazni egyéb módszereket, például a béke körök a helyi közösségekben. Ezért Hídépítés börtönön kívül is megvalósít alkalmakat, és a projekt megkísérli felmérni a gyógyító hatását ezeknek is.

Hídépítés további elemeket ad a meglévő STP annak érdekében, hogy további útmutatást nyújtson a sértettek támogatásához. Hogyan építsük a BB-t annak érdekében, hogy több áldozatot tudjunk bevonnani az STP-be? A fő fejlesztés, hogy a Hídépítés lesz hű az STP elképzeléshez, hogy az áldozatok és a bűnelkövetők egyenlő számban vesznek részt a foglalkozásokon, és a teljes folyamatban. Hídépítés intenzívebben összpontosít áldozatokra, fejleszti az eszközöket a programba vonás érdekében, biztosítja számukra a támogatást, és lehetővé teszi az EU tagországok számára, hogy olyan programok fussanak, amelyben törekednek arra, hogy egyenlő számú áldozat és a bűnelkövető résztvevő legyen. Ez még több kölcsönhatás az áldozatok és a bűnelkövetők között, ami több lehetőséget ad, hogy támogassa az összes résztvevő saját folyamatát. Ez a csoport összetétel szükségessé teszi a lényegi kiegészítéseket. Hídépítés egyszerre összpontosít az elkövetők viselkedésére és a helyreállítási folyamat haladására, épp úgy, mint a sértetti történetekre, és az ő gyógyulási és helyreállítási folyamatainak haladására. Hídépítés további útmutatást és érzelmi támogatást ad a résztvevő sértettek számára. Az igényeikre és kérdéseikre válaszokat, a börtönprogramban, vagy a közösségi békítő körökben kapnak. Hídépítés tájékoztatja, és felkészíti a segítőköt arra, hogyan kell kivitelezni az áldozat és elkövető találkozás előkészítését és utógondozását. Az alábbi ábrán (1. ábra) a Hídépítés célja jelenik meg az áldozatok tekintetében.